

ΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΑΙ ΟΔΟΙ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗΝ ΚΑΙ ΤΑΣ ΙΝΔΙΑΣ.

(συνέχεια).

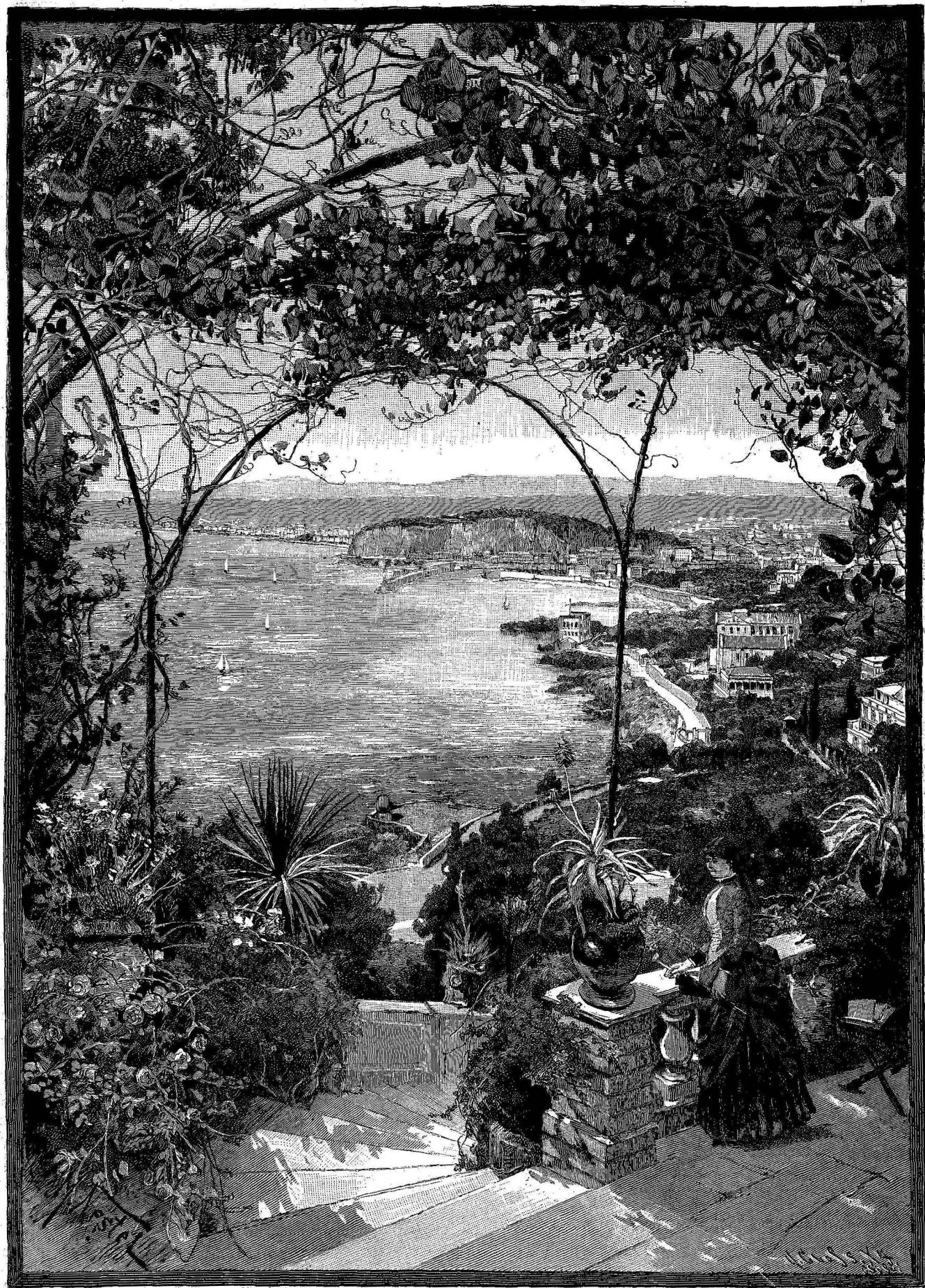
Η Κωνσταντινούπολις δύμας ἀνέρρωσεν, ἐπειδὴ συνήνων ἥδη ἐν ἑαυτῇ πᾶν ὅτι προηγουμένως ἀνῆκε τῇ Ρώμῃ καὶ ταῖς ἀλλαις πόλεσι τοῦ δυτικοῦ ρωμαϊκοῦ κράτους ἀπὸ Νεαπόλεως μέχρι Τριβερῶν. Ἀλλὰ κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἀνεφάνησαν προσέτι καὶ οἱ Ἀραβεῖς καὶ οἱ Πέρσαι ὡς αὐτόνομοι μεστίται τοῦ πρὸς τὴν Ἰνδικὴν ἐμπορίου, καὶ οἱ Βυζαντῖνοι εἰςαγαγόντες τὸν μεταξοκόληκα εἰς τὴν χώραν των παρῆγον αὐτοῖς καὶ ἔξηγον εἰς τὰς ἀλλας χώρας σπουδαῖον προϊὸν τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς βιομηχανίας, τὸ δόπιον ἀλλοτε ἐπρομηθεύοντο ἐκ τοῦ ἔξωτερικοῦ. Τελος ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουστίνιας κατέκτησε τὰς ὑπὸ τῶν βαρβάρων κατεχομένας παραλίους χώρας πρὸς βορρᾶν τῆς Μαύρης θαλάσσης καὶ ἔδωκε νέαν ἀθηναῖς τὸ προς ἐκεῖνα τὰ μέρη ἐμπόριον τῆς πρωτεύουσης. Ἀλλὰ ταῦτοχρόνως οἱ βυζαντῖνοι αὐτοκράτορες παρημέλουν τὴν θεραπείαν τῆς ἐντοπίου ἀγορᾶς, μὴ καλλιεργοῦντες τὴν βιομηχανίαν, καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ὄχλου τῆς πρωτευούσης, ἐπιθυμοῦντος πάντοτε νὰ ἔχῃ μόνον ἐφημηνὸν ἀρτον, καὶ ἀφθόνους ἀπολαύσεις, εἰς ἔτην ἐκ τοῦ ἔξωτερικοῦ εὐώνους δημητριακούς καρπούς. "Οσῳ μεγαλείτερα καὶ περικαλλεστέρα ἐγίνετο ἡ Κωνσταντινούπολις, ἀλλοι τέσσαρις πτωχότεραι καὶ ἐνδεέστεραι ἐγίνοντο αἱ ἐπαρχίαι. "Οποὺ δὲ ἡ γεωπονία παραμελεῖται καὶ διποιθοδρομεῖ, ἐκεῖ καταπίπτει καὶ ἡ ἐμνικὴ δύναμις καὶ φειδονται τὰ θεμέλια τῆς πολιτείας. Τοιοῦτον τι κράτος χάνει ἐν βραχεῖ τὴν σημασίαν του, εὐκαιρίας δὲ δοθείσης, καὶ αὐτὴν τὴν ὑπαρξίαν του. Καὶ ἐτήρησε μὲν ἐπὶ μοιρὰν ἀκόρη χρόνον ἡ Κωνσταντινούπολις ὡς πρώτη ἐμπορικὴ πόλις τὴν πρωτοκαθεδρίαν, ὅτε ὅμως κατηγορούμενοι βάρβαροι νὰ ἐκπολιτιζῶνται καὶ τὸ ἐμπόριον ἥρχισε ν' ἀναζωπυρῆται ἐν τε τῇ Ἰταλίᾳ καὶ τῇ Γαλατίᾳ καὶ τῇ Γερμανίᾳ, ὅτε ἐν Ἰσπανίᾳ, Σικελίᾳ, Ἀφρικῇ καὶ Ἀσίᾳ ἐνεκαθιδρύθησαν οἱ Ἀραβεῖς καὶ μετὰ τῆλου ἐπεδόθησαν εἰς τὴν θεραπείαν τῆς γεωργίας, τῆς βιομηχανίας, τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς καλλιτεχνίας, ὅτε δὲ Καλύφης Ὁμάρ διὰ τῆς στρώσεως νέων ὁδῶν, τῆς κατασκευῆς γεφυρῶν καὶ ἰδρύσεως νέων πόλεων ἐν Συρίᾳ καὶ Μεσοποταμίᾳ ἀνεδείχη προστάτης τοῦ ἐμπορίου τῶν χωρῶν τούτων, ὅτε οἱ διάδοχοι αὐτοῦ κατέκτησαν τὸ Καρβούλι, καὶ τὸ Πεντέληπτον καὶ παντὶ τρόπῳ ὑπεστήριζον τὸ ἀμεσού ἐμπόριον μετὰ τῆς Ἰνδικῆς, τῆς Κίνας καὶ τῶν παρὰ τὸν Βόλγαν καὶ τὸν Δώνιον οἰκούντων λαῶν, ὅτε αἱ Ιταλικαὶ δημοκρατίαι ἀνένηψαν ἐκ τοῦ ληγάργου καὶ ἐπωφελήθησαν τῆς θέσεώς των πρὸς τὸ ἀνατολικὸν ἐμπόριον καὶ ἀντὶ νὰ διέρχωνται διὰ τῆς Κωνσταντινούπολεως συνεκοινώνουν πρὸς τὴν Ἰνδικήν διὰ τῆς Συρίας καὶ τῆς Μεσοποταμίας, — τότε δὲν ἦτο πλέον ἀλλως δυνατὸν νὰ γίνῃ, παρὰ ἡ Κωνσταντινούπολις νὰ τεθῇ ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν τῶν Ἰταλῶν.

Οἱ σκοποὶ τῶν ἐμπορικῶν δημοκρατιῶν τῆς Ἰταλίας ὑπεστηρίχθησαν διὰ τῶν ἐσωτερικῶν ταραχῶν, τῶν φατριασμῶν τῆς πρωτευούσης καὶ τῆς ἀδυναμίας τῆς κυβερνήσεως. Ὁ Ἐλληνικὸς στόλος ἐφειρέτο καὶ παρήκμαζεν, ἐν ὃ τῆς Βενετίας καὶ τῆς Γενούντης ἐνισχύετο καὶ ἐκραταιοῦτο. Τὸ ἐπιχειρηματικὸν πνεῦμα εἶχε καταντῆσει εἰς ἐντελῆ παραλυσίαν, ὅτε οἱ αὐτοκράτορες εἶχον συνάψει πρὸς τοὺς Βενε-

τοὺς ἐμπορικὴν συνθήκην, δι᾽ ἣς τοῖς παρείχετο πλήρος ἀτέλεια καὶ ἐλευθερία δι᾽ ὅλα τὰ ὑπὸ αὐτῶν εἰςαγόμενα ἐμπορεύματα. Ὁμοίως καταβληπτικὴ καὶ διανατηφόρος διὰ τὸ ἐγχώριον ἐμπόριον ἥτον ἡ διαταγὴ τοῦ νὰ μὴ συναλλάσσονται οἱ ὑπήκοοι τῶν αὐτοκρατόρων πρὸς τοὺς Ἀραβεῖς καὶ τοὺς Σαρακηνούς, καταπτήσαντας ἥδη ἀπασάν τὴν Μικρὰν Ἀσίαν. Ἀλλ' αἱ Ιταλικαὶ πόλεις κατ' οὐδὲν ἐκωλύθησαν ὑπὸ τοῦ διατάγματος τούτου εἰς τὰς πρὸς τοὺς Ἀραβεῖς συναλλαγὰς των καὶ οὐδὲ καν προσέσχουν εἰς αὐτό, ὅτε ὁ Πάπας τὸ ἐπεξέτεινε καὶ ἐπ' αὐτούς. Μετ' ὀλίγον μάλιστα ἀφήπασαν ἀπὸ τῶν Ἐλλήνων τὰ κέρδη καὶ ἀπὸ τῶν ἐμπορευμάτων ἐκείνων, τὰ ὅποια ἥγοραζον ἐν Κωνσταντινούπολει καὶ ἀντῆλλασσον ἀντὶ ἀνατολικῶν προϊόντων. Ἐν Βενετίᾳ, Φλωρεντίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ ἰδρυσαν ἵδια ἐργοστάσια ἡ ἐμεγέθυνον καὶ ἐβελτίουν τὰ ὑπάρχοντα καὶ, ὅτε παρ' ὅλα ταῦτα τὰ Ἐλληνικὰ ἐργοστάσια πάλιν δὲν κατεστρέφοντο ὅσον αὐτοὶ ἥθελον ταχέως, ἔκπισαν ἐν αὐτῇ τῇ Κωνσταντινούπολει καὶ τοῖς περιχώροις ἐργοστάσια καὶ ἀντηγωνίζοντο κατὰ τῆς ἐντοπίου βιομηχανίας ἐπὶ τοῦ ἴδιου αὐτῆς ἐδάφους. Τέλος ὅμως εἰς τῶν Ἐλλήνων αὐτοκρατόρων ἀπεφάσισε νὰ τιμωρήσῃ τὴν ἀνατολικῶν τῶν ἐπηλύσων τούτων ἐμπόρων καὶ διὰ τῶν ὄπλων ἐξεδίωξεν αὐτοὺς τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων, κατώρθωσε δὲ μάλιστα ἐπὶ πολὺν χρόνον ν' ἀποδιώξῃ αὐτοὺς καὶ ἐκ τῆς Μαύρης θαλάσσης.

Ἐν τῷ μεταξύ αἱ γερμανικαὶ πόλεις, καὶ πρὸ πάντων ἡ Βιέννη, ἐπωφελήθησαν τῆς εὐκαιρίας τοῦ νὰ ἐγκατασταθῶσιν ἐν Κωνσταντινούπολει ὡς ἀγορασταὶ τῶν βυζαντινῶν καὶ ἀνατολικῶν ἐμπορευμάτων καὶ πωληταὶ τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ὀλλανδίας. Κατὰ τὸν 12^ο αἰώνα εἶχον ἥδη ἀρχίσει ἐμπορικὰ πλοῖα νὰ διασχίζωσι τὰ ῥεῖματα τοῦ Δουνάβεως, ἀλλὰ κυρίως αἱ Σταυροφορίαι ἐδωκαν τὴν σημαντικωτέραν ὀθησιν εἰς τὸ μετά τῆς Κωνσταντινούπολεως καὶ τῆς Ἀνατολής γερμανικὸν ἐμπόριον. Μέχρι τοῦδε, οἱ γερμανοὶ ἐμποροὶ εἶχον τοὺς Ιταλούς ὡς μεσίτας, ἀλλ' ἀμα κατενόησαν τὰ ὠφελήματα τῆς ἀμέσου συναλλαγῆς πρὸς τὰ ἐμπορεῖα τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ἐντεινον δῆλας τὰς δυνάμεις των δύως ἐξασφαλίσωσιν αὐτὰ καὶ εἰς ἑαυτοὺς ἔγγυς τῶν ἴσχυρῶν ἐξ Ἰταλίας ἀνταρχωνιστῶν των. Οὕτω δὲ μετὰ τὰς Σταυροφορίας ἡ Κωνσταντινούπολις κατέστη ἡ κεντρικὴ ἀποθήκη τῶν γερμανικῶν ἐμπορευμάτων διὰ τὴν Ἀνατολήν καὶ ἡ πηγή, διθεν ἐπορίζετο ἡ μέση Εὐρώπη τὰ παντοειδῆ προϊόντα τῆς Ἀνατολής.

Διὰ τῶν Σταυροφοριῶν οἱ Εὐρωπαῖοι ἐγνωρίσαν ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὰ ἐμπορικὰ προϊόντα τῆς Ἀσίας, τῶν δόπιον τὴν κτῆσιν καὶ τὴν ἀπόλαυσιν κατέστησε βαθμηδόν παρ' αὐτοῖς ἀπαραίτητον ἡ ἀνάγκη καὶ ἡ συνήθεια. Πᾶσα λοιπὸν διακοπὴ τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων παρέβλαπτε τὴν Εὐρώπην καὶ μάλιστα ἀφ' οὐ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἰνδικῇ ὄλονεν ἐζητοῦντο πειριστέρον τὰ βιομηχανικὰ προϊόντα τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Γερμανίας. Οἱ διαρκεῖς πόλεμοι κατὰ τῶν Μωαμεδανῶν, αἱ πρόοδοι τῶν Σαρακηνῶν καὶ τῶν Τούρκων, δισημέραι εἴς απτόμενος καὶ ἐξαγριούμενος φανατισμὸς προεκάλεσαν καὶ ἀλληγορικότερον τοῦ ἐμπορεύεσθαι πρὸς τοὺς ἐπιδρομεῖς. Συνέπεια δὲ τούτου τὸν, ὅτι οἱ ἀκάματοι καὶ σφυρετικοὶ Ἰταλοὶ ἐξήγησαν καὶ εὗρον νέους τρόπους πρὸς

ΑΠΟΨΙΣ ΤΗΣ ΝΙΚΑΙΑΣ.

τὸ εὐκολώτερον συναλλάπτεσθαι μετὰ τῶν ἐξ Ἀνατολῆς ζένων.

Ἄπο πολλοῦ ἥδη οἱ Βενετοὶ εἶχον προχωρήσει πέραν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ εἶχον συνάψει σχέσεις μετὰ τῶν παρὰ τὸν Δών οἰκούντων λαῶν, ὅπου εἶχον ἐγκαθιδρύσει καὶ ἴδια ἐμπορεῖα. Αἱ ἐπιτυχεῖς αὕται ἐπιχειρίσεις ἔκινησαν τὴν προσοχήν των καὶ ἐπὶ τῆς παναρκαίας ἐμπορικῆς λεωφόρου πρὸς τὴν Ταρταρίαν καὶ τὴν κεντρικὴν Ἀσίαν, ὅπου ἡκμαζον ἀκόμη αἱ ἐμπορικαὶ πόλεις Βουχάρα, Βάλκ καὶ ἡ Σαμαρκάνδη. Διὰ τῆς ὁδοῦ ταύτης ἥρχισεν ἥδη η Βενετία νὰ πορίζηται τὰ ἵδια ἐμπορεύματα, ἀνταλλάσσουσα αὐτὰ πρὸς τὰ ἵδια τῆς καὶ τὰ γερμανικά. Ἐκ Τουρκεστάνης μετεφέροντο τὰ ἵδια προϊόντα διὰ τῆς Κασπίας θαλάσσης εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Βόλγα μέχρι τῆς θέσεως ἐκείνης, ὅπου ὁ ποταμὸς οὗτος μᾶλλον προσεγγίζει εἰς τὸν Δών καὶ ἐντεῦθεν διὰ ἕηρᾶς μετεκομίζοντο εἰς τὸν ποταμὸν τοῦτον. Ἄλλα μετ' οὐ πολὺ οἱ Βενετοὶ ἀπέκτησαν ἐπικινδύνους ἀντιζῆλους τοὺς Γενουγινίους, οἵτινες συμφωνήσαντες πρὸς τοὺς Βυζαντίους ἐξεδίωξαν αὐτοὺς καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς Μαύρης θαλάσσης. Μέχρι τοῦ 14^{ου} αἰώνος η Γένουα ἐκυριάρχει τῆς ἀγορᾶς ἐν τε τῇ Κριμαίᾳ καὶ τῇ Κωνσταντινουπόλει.

Ἐις τοὺς ἐκ Βυζαντίου διωχθέντας Βενετοὺς ἀφ' ἑτέρου μεγάλας ὑπέσχετο ὡφελείας η κατ' ἐκεῖνο τοῦ χρόνου συμβᾶσα προέλασις τῶν Μογγόλων, μέχρι Περσίας, Ἀρμενίας, Συρίας καὶ Βαγδάτης. Ἡ πόλις Ταυρίς, ὅπου ἐνεκαθιδρύθη εἰς χάνης τῶν Μογγόλων ἀπέκτησεν ἀπὸ του 13^{ου} αἰώνος μεγάλης ἐμπορικὴν σημασίαν καὶ η ἀκμή της ἀνεμίμησκεν διήρητον τὴν ἀνθηρότητα τοῦ ἐν Ἰσπανίᾳ ἀραβικοῦ πολιτισμοῦ. Ἐξ αὐτῆς η ὁδὸς ἔφερε πρὸς τὴν Βαγδάτην καὶ τὸν περισκὸν κόλπου, ὄπόθεν ἐφέροντο τὰ ἵδια ἐμπορεύματα διὰ ἕηρᾶς πρὸς τὴν Ἰσπάνην καὶ τὴν γωνίαν ἐκείνην τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ης ἐπεκράτει η ἐγγὺς κειμένη νῆσος Κύπρος. Διὰ τῆς ὁδοῦ ταύτης οἱ Βενετοὶ συνεκοινώνουν πρὸς τὰς ἀγορὰς τῆς Ἰνδίας καὶ τῆς κεντρικῆς Ἀσίας χωρὶς νὰ παραβαίνωσι τὸ ἐκκλησιαστικὸν διάταγμα, ὅπερ ἐπεξετείνετο μόνον εἰς τὸ ἐμπόριον μετὰ τῆς Αἴγυπτου καὶ τῶν ἄλλων ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν κατειλημένων χωρῶν τῆς Ἀσίας.

Ἡ Κωνσταντινουπόλις ἐξηκολούθει δσημέραι νὰ παρακμάῃ καὶ νὰ ὀπισθοδρομῇ. Ἐκτὸς τῶν ζημιῶν, ἀς ὑφίστατο ἐκ τῶν ἀδιαλείπτων πρὸς τοὺς ἐξωθεν ἐχθροὺς πολέμων, η κυβέρνησις ἐπραττε πᾶν ὅ,τι ηδύνατο νὰ παραλύσῃ καὶ η ὀπονεκρώσῃ τὴν γεωπονίαν, τὴν βιομηχανίαν, τὸ ἐμπόριον καὶ τὰς ναυτικὰς δυνάμεις τοῦ τόπου. Τὸ προσδοφόρον

διαιμετακομιστικὸν ἐμπόριον, ἐξ οὐ ἐπλούτουν οἱ Ἑλληνες, ἀφήρπασαν ἀπὸ τῶν χειρῶν των αἱ Ἱταλικαὶ δημοκρατίαι, αἵτινες καὶ πρὸς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς Σλάβους τῆς Ρωσίας συνεκοινώνουν ἐμπορικῶς ἀνευ τῆς μεσολαβήσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Οἱ Γερμανοὶ καὶ οἱ Αὐστριακοὶ ἐπίσης ἥρχισαν κατ' εὐθεῖαν νὰ συγκοινωνῶσι πρὸς τοὺς Ρώσους, Ιδρύσαντες ἐπὶ τούτῳ πρακτορεῖα ἐν Κιέβῳ. Διὰ τὰς ἀπωλείας ταύτας η Κωνσταντινούπολις δὲν ηδύνατο ν' ἀποζημιωθῇ διὰ μόνης τῆς τοποθεσίας της. Κατὰ τὸ διάστημα τῶν αἰώνων οἱ κάτοικοι τῆς τόσον εἶχον ἐθισθῆ εἰς τὴν πίστιν, ὅτι η πόλις των ἐκέντητο ἀπαράμιλλον ἐλκτικὴν δύναμιν, ὅπερ τὸ διὰ πολλῶν κινδύνων καὶ προσκομιμάτων διεξαγόμενον ἀμεσον ἐμπόριον ἐγκατέλιπον εἰς τοὺς ἐπιχειρηματικοὺς καὶ δραστηρίους Ἰταλούς, αὐτοὶ δὲ περιωρίσθησαν εἰς τὸ ἀναπαυτικὸν μὲν καὶ προσδοφόρον, ἀλλὰ νεκρὸν καὶ ἀγονον μεσιτικὸν ἔργον, ἀπώλεσαν πᾶσαν πρωτοβουλίαν καὶ ἐν τῇ νωχελείᾳ καὶ ὀνκηρίᾳ των δὲν ἐσκέπτοντο, διτι καὶ το ἐμπόριον δύναται νὰ τραπῇ πρὸς ἄλλην διεύθυνσιν.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Σταυροφοριῶν πάντες οἱ εὐρωπαῖοι λαοὶ συνεκοινώνουν κατ' εὐθεῖαν πρὸς ἀλλήλους, η τούλαχιστον δὲν κατέφευγον εἰς τὴν μεσολαβήσην τῶν ἐλληνικῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει οἰκων. Οἱ Γερμανοὶ προσήρχοντο διὰ τῶν Ἀλπεων πρὸς τοὺς Ἰταλούς καὶ αἱ ὀλλανδικαὶ πόλεις ἐμεσολάβουν εἰς τὴν ἐπικοινωνίαν τῶν ἀνσεατικῶν πόλεων πρὸς τοὺς ἐμπορικοὺς λιμένας τῆς Ιβηρικῆς χερσονήσου. Ἡ Κωνσταντινούπολις τέλεον κατέπεσεν ἀπὸ τῆς παλαιᾶς αὐτῆς περιωπῆς καὶ κυρίως μόνον η φιλοπονία καὶ η δεξιότης τῶν χειρωνάκτων τῆς ἔσωζεν ἐν μέρει τὴν ἀρχαίαν τῆς φήμην, ὡς οὐ καὶ ταύτην ἀπώλεσε διὰ τῆς ἀλώσεως.

Διὰ τῆς προελάσεως τῶν ἐξ Ἀσίας κατακτητῶν, καὶ πρὶν η ἀκόμη περιέλθη η πρωτεύουσα τῶν ἐλλήνων αὐτοκρατόρων εἰς χεῖράς των, εἶχον διακοπῆ αἱ ἐμπορικαὶ σχέσεις μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀνατολῆς. Αἱ παλαιαὶ ὁδοί, γέφυραι, αἱ πόλεις καὶ τὰ πρακτορεῖα ἥρχισαν νὰ ἐρημῶνται καὶ νὰ φθίνωσιν, οἱ ἐμποροι διέκοφαν τὰς πρὸς ἀλλήλους σχέσεις, βαθμηδὸν δὲ καὶ αὐτὰ τὰ ἵπποτικά τάγματα, τὰ δρόποια ησαν δπωαδήποτε εἰς θέσιν νὰ μπερασπίσωσι τὸ ὑπ' αὐτῶν ἐξασκούμενον ἐμπόριον, ηναγκάσθησαν νὰ ἐγκαταλίπωσι τὰ δριμητήριά των ἐν Συρίᾳ, Κύπρῳ καὶ Ρόδῳ· ἐν τέλει δὲ οι Τούρκοι ἐκράτουν οὐ μόνον τῶν διὰ ἕηρᾶς ὁδῶν πρὸς τὰς Ἰνδίας καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλ' ἀνέπτυξαν καὶ μεγάλην ναυτικὴν δύναμιν, δι' ης τὸ ἐν τῇ Μεσογείῳ καὶ τῇ Μαύρῃ θαλάσσῃ ἐμπόριον ἐν μέρει μὲν παρηνώχλουν, ἐν μέρει δὲ καὶ καθίστων ἐντελῶς ἀδύνατον.

(ἐπεται συνέχεια)

ΟΙ ΔΥΟ ΦΙΛΟΙ. (συνέχεια).

— Σεβαστὴ κυρία, ηκούσθη αἴφνης μία βραγγή καὶ οὐράνωφος φωνή.

“Ψύωσα τὰ βλέμματα.

Ἡ μορφὴ τοῦ Βαθουρίνου ήτο ἐρυθρᾶ καὶ μέλαινα ἐν ταύτῳ. Ὑπὸ τὰς συνεσταλμένας ὄφρυς ἐβλεπετ δύο μικροὺς διαπεραστικοὺς ὄφθαλμούς νὰ ἐκπέμπωσι φλόγας... Καρμία ἀμφιβολία· αὐτὸς ητο, δ Βαθουρίνος δηλαδὴ εἶχεν ἐκφέρει τὰς λέξεις „Σεβαστὴ Κυρία!“

Καὶ ἡ μάρμη ὄφωσέν ἐπίσης τὰ βλέμματα καὶ ἔστρεψε τὰς διόπτρας τῆς ἀπὸ τοῦ Ιερεμίου πρὸς τὸν Βαθουρίνον.

— Ποῖος διμιλεῖ ἐκεῖ; γράτησε βραδέως μὲ οὐράνων φωνήν.

‘Ο Βαθουρίνος ἐπροχώρησεν ὀλίγα βήματα.

— Σεβαστὴ κυρία, ηρχισε λέγων . . . ἐγὼ εἶμαι . . . ἐνόμιζα . . . λαμβάνω τὴν τόλμην νὰ σᾶς ὑποδείξω, διτι . . . εἶνε ἀνωφελές, νὰ φέρεσθε . . . τοιουτοτρόπως ὅπως . . . εὐδοκεῖτε νὰ φέρησθε.

— Πραγματικῶς! ἀπήντησεν ἐκθαμβώσις η μάρμη χωρὶς

ν' ἀποθέσῃ τὰς διόπτρας της.

— “Ἐχω τὴν τιμὴν . . . ἐξηκολούθησεν δ Βαθουρίνος